

KPMG
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
AUDIT
Bruun's Galleri
Værkmestergade 25
Postboks 330
8100 Århus C

Telefon 86 76 46 00
Telefax 72 29 30 30
www.kpmg.dk

Region Midtjylland

**Revisionsberetning nr. 14 af
13. august 2010**

**vedrørende afslutning af
revisionen af Region Midtjyllands
årsregnskab for 2009**

10-p002 CHP AME 005850 09001.docx

Indhold

1	Konklusion på revision af årsregnskab 2009	188
1.1	Indledning	188
1.2	Revisionspåtegning på årsregnskab 2009	188
1.3	Sammenfatning af bemærkninger i revisionsberetning	190
2	Revisionens tilrettelæggelse og udførelse	190
2.1	Sammenfatning af supplerende oplysninger i revisionsberetning	191
3	Kommentarer til årsregnskab for 2009	191
3.1	Kommentarer vedrørende regnskabet som helhed	191
3.2	Kommentarer vedrørende resultatopgørelsen	192
3.3	Kommentarer vedrørende balancen	197
3.4	Kommentarer vedrørende likviditet	201
4	Forvaltningsrevision m.v.	202
4.1	Forvaltningsrevision	202
4.2	Juridisk - kritisk revision	204
5	Den udførte revision af forretningsgange og interne kontroller m.v.	205
5.1	Regnskabsudarbejdelse	205
5.2	Psykiatri og social	205
5.3	Regional udvikling	206
5.4	Løn og pensioner	206
5.5	Sygesikrings- og medicinområdet	206
5.6	Finansierings- og driftsindtægter	207
5.7	Finansiell status, herunder ledelsestilsyn	208
5.8	It-anvendelse	208
6	Opfølgning på tidligere rapporterede bemærkninger og supplerende oplysninger	208
6.1	Tidligere afgivne bemærkninger	209
6.2	Tidligere afgivne supplerende oplysninger	209
7	Øvrige revisionsarbejder	212
7.1	Anlægsprojekter	212
7.2	Statsrefusion af udgifter inden for jobtræning og servicejob	212
8	Øvrige forhold	212
8.1	Direktionens regnskaberklæring	212
8.2	Ikke-korrigerede forhold	213

8.3	Besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet	214
8.4	Overholdelse af lovgivningen	214
8.5	Begivenheder indtruffet efter balancedagen	214
8.6	Forsikringer	215
9	Afsluttende oplysninger	215
9.1	Andre ydelser end revision	215
9.2	Lovpligtige oplysninger m.v.	215

1 Konklusion på revision af årsregnskab 2009

1.1 Indledning

I henhold til Revisionsregulativ for Region Midtjylland afgives hermed afsluttende beretning om udført revision vedrørende regnskabsaflæggelsen for 2009.

Region Midtjyllands årsregnskabsmateriale for 2009 omfatter Årsrapport 2009 og Regnskabsbemærkninger 2009.

I overensstemmelse med "Budget- og regnskabssystem for regioner" har vores revision for 2009 omfattet Årsrapport 2009 samt regnskabsoversigter m.v. på siderne 77-84 i Regnskabsbemærkninger 2009, som i denne beretning er omtalt som årsregnskab for 2009. Årsregnskabet for Region Midtjylland er aflagt af forretningsudvalget til Regionsrådet for Region Midtjylland i henhold til lov om regioner. Regionsrådet har vedtaget årsregnskabet den 26. maj 2010, hvorefter det er overgivet til revision.

Vores revision er udført i overensstemmelse med de principper, der er beskrevet i revisionsberetning af 26. oktober 2006 om ansvarsforhold og revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse og tiltrådt af forberedelsesudvalget for Region Midtjylland den 15. november 2006.

Vores konklusion på den udførte revision meddeles dels ved revisionspåtegning på årsregnskabet for 2009, jf. afsnit 1.2, og dels ved afgivelse af revisionsberetning.

Revisionsberetningen giver en kort summarisk redegørelse for, hvilke revisionsarbejder der er udført, og om der på baggrund heraf har været anledning til at fremkomme med bemærkninger over for Regionsrådet, som tilsynsmyndighederne skal informeres om, jf. afsnit 1.3. Herudover anføres supplerende oplysninger eller kommentarer, som revisor finder anledning til at meddele Regionsrådet, jf. afsnit 2.1.

Revisionen i årets løb og resultatet heraf er omtalt i vores revisionsberetning nr. 13 af 26. januar 2010 tiltrådt af Regionsrådet den 24. februar 2010.

1.2 Revisionspåtegning på årsregnskab 2009

Vi har forsynet Region Midtjyllands årsregnskab for 2009 med følgende revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger som defineret i erklæringsbekendtgørelsen for statsautoriserede revisorer.

"Til Regionsrådet for Region Midtjylland

Vi har revideret årsrapporten for Region Midtjylland for perioden 1. januar – 31. december 2009. Årsrapporten omfatter forord, ledelsesberetning, beretninger, anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelse, balance, pengestrømsopgørelse og noter. Vi har endvidere revideret Region Midtjyllands Regnskabsbemærkninger for 2009, siderne 77-84, som omfatter regnskabsoversigter, hovedtal for regnskab 2009 samt oversigt over uforbrugte overførte bevillinger. Årsrapporten og Regnskabsbemærkninger for 2009 side 77-84 er efterfølgende benævnt Årsregnskabet.

Årsregnskabet er aflagt i henhold til de krav Indenrigs- og Sundhedsministeriet stiller til regnskabsaflæggelsen og i overensstemmelse med Budget- og regnskabssystem for regioner.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede i henhold til de krav Indenrigs- og Sundhedsministeriet stiller til regnskabsaflæggelsen og i overensstemmelse med Budget- og regnskabsystem for regioner. Dette ansvar omfatter udformning, implementering og opretholdelse af interne kontroller, der er relevante for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl samt valg og anvendelse af en hensigtsmæssig regnskabspraksis og udøvelse af regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne. Herudover er det ledelsens ansvar, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Revisors ansvar og den udførte revision

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført revisionen i henhold til revisionsregulativet for Region Midtjylland samt danske revisionsstandarder og god offentlig revisionsskik. Disse standarder kræver, at vi lever op til etiske krav, samt planlægger og udfører revisionen med henblik på at opnå en høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter handlinger for at opnå revisionsbevis for de beløb og oplysninger, der er anført i årsregnskabet. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor interne kontroller, der er relevante for regionens udarbejdelse og aflæggelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede, med henblik på at udforme revisionshandlingerne, der er passende efter omstændighederne, men ikke med det formål at udtrykke en konklusion om effektiviteten af regionens interne kontrol. En revision omfatter endvidere stillingtagen til, om den af ledelsen anvendte regnskabspraksis er passende, om de af ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn er rimelige samt en vurdering af den samlede præsentation af årsregnskabet. Revisionen omfatter desuden en vurdering af, om de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af regionens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2009 samt af resultatet af regionens aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2009 i henhold til de krav Indenrigs- og Sundhedsministeriet stiller til regnskabsaflæggelsen og i overensstemmelse med Budget- og regnskabsystem for regioner. Det er ligeledes vores opfattelse, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Erklæring om udført forvaltningsrevision

I forbindelse med den finansielle revision af Region Midtjyllands årsregnskab for 2009 har vi foretaget en vurdering af, hvorvidt der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Region Midtjylland.

Ledelsens ansvar

Ledelsen har ansvaret for, at der etableres retningslinjer og procedure, der sikrer, at der tages skyldige økonomiske hensyn.

Revisors ansvar og den udførte forvaltningsrevision

I overensstemmelse med god offentlig revisionsetik og bestemmelserne i regionens revisionsregulativ, har vi for udvalgte forvaltningsområder undersøgt, om regionen har etableret forretningsgange, der sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning. Vores arbejde er udført med henblik på at opnå begrænset sikkerhed for, at forvaltningen på de udvalgte områder er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Konklusion

Ved den udførte forvaltningsrevision er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2009 på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde."

1.3 Sammenfatning af bemærkninger i revisionsberetning

I henhold til § 7 i Indenrigs- og Sundhedsministeriets Bekendtgørelse nr. 475 af 4. maj 2010 om regionernes budget og regnskabsvæsen, revision m.v. skal vi anføre bemærkninger i revisionsberetningen, hvis vi under revisionen konstaterer forhold, hvorom vi mener, at Regionsrådet og tilsynsmyndigheden skal informeres.

I henhold til regionens revisionsregulativ er revisionsbemærkninger f.eks. forhold omkring:

- Tvivl om lovmedholdelighed i beslutninger og dispositioner
- Væsentlige fejl i regnskabet eller bogføring, som ikke er berigtiget
- Væsentlige og tilbagevendende mangler ved forretningsgange og intern opfølgning/kontrol.

Nærværende beretning indeholder ingen revisionsbemærkninger, som Regionsrådet skal besvare over for Tilsynsmyndigheden.

Vi har i afsnit 6.1 redegjort for opfølgning på den i revisionsberetning nr. 11 af 14. august 2009 anførte bemærkning.

2 Revisionens tilrettelæggelse og udførelse

Revisionen af Region Midtjyllands årsregnskab for 2009 har taget udgangspunkt i områder med risiko for væsentlige fejl i forvaltningen og regnskabsafleggelsen.

Revisionen har bestået i en kombination af systembaserede revisionshandlinger, hvor vi vurderer og tester etablerede forretningsgange og interne kontroller samt deres sammenhæng til

regnskabsposter og substansbaserede revisionshandlinger, hvor vi tester posterne i årsregnskabet til ekstern og anden dokumentation.

I henhold til regionens revisionsregulativ, gives supplerende oplysninger i revisionsberetningen om forhold, som ikke har givet anledning til revisionsbemærkninger, men som er så væsentlige, at Regionsrådet bør orienteres herom. Der er foretaget en sammenfatning af supplerende oplysninger i afsnit 2.1.

I afsnit 3 har vi kommenteret revisionen i forbindelse med regnskabsaflæggelsen af henholdsvis regnskabet som helhed, resultatopgørelsen, balancen og likviditet.

I overensstemmelse med styrelsesloven har vi som en integreret del af revisionsopgaven udført forvaltningsrevision. Der er redegjort særskilt herom i afsnit 4.

Der næst har vi i afsnit 5 fulgt op på revision i årets løb af udvalgte nøgleprocesser.

2.1 Sammenfatning af supplerende oplysninger i revisionsberetning

Nærværende beretning indeholder på følgende områder supplerende oplysninger, som Regionsrådet hermed orienteres om:

1. Årets resultat, jf. efterfølgende afsnit 3.2.1
2. Finansieringskredsløb, jf. efterfølgende afsnit 3.2.2
3. Immaterielle og materielle anlægsaktiver, jf. efterfølgende afsnit 3.3.1 og 3.3.2.

På en række af ovenstående områder har regionen iværksat tiltag til, at de kontrolmæssige forhold styrkes. Vi vil følge regionens arbejde hermed i forbindelse med vores revision for 2010.

Vi har i afsnit 6.2 redegjort for opfølgning på de i revisionsberetning nr. 11 af 14. august 2009 og nr. 13 af 26. januar 2010 anførte supplerende oplysninger. En række af disse supplerende oplysninger er fortsat gældende, hvorfor der henvises hertil.

3 Kommentarer til årsregnskab for 2009

3.1 Kommentarer vedrørende regnskabet som helhed

I henhold til Indenrigs- og Sundhedsministeriets krav til regionernes regnskabsaflæggelse udmøntet i "Budget- og regnskabssystem for regioner", skal Region Midtjyllands årsregnskab for 2009 aflægges efter omkostningsbaserede principper.

I Region Midtjylland har den løbende økonomistyring og økonomirapportering for 2009 været baseret på udgiftsbaserede principper.

I forbindelse med udarbejdelse af årsregnskabet for 2009, har regionen udarbejdet omregningstabeller m.v. med henblik på at sikre en korrekt sammenhæng mellem bevillinger, den interne udgiftsbaserede økonomirapportering og regionens eksterne omkostningsbaserede årsregnskab.

3.1.1 Anvendt regnskabspraksis

Region Midtjylland har i overensstemmelse med budget- og regnskabssystem for regioner og bilag til regionens kasse- og regnskabsregulativ udarbejdet beskrivelse af regnskabspraksis for aflæggelse af det omkostningsbaserede årsregnskab.

Beskrivelsen fremgår af bilag til kasse- og regnskabsregulativet - Anvendt regnskabspraksis, som er godkendt af Regionsrådet den 23. september 2009.

De vedtagne principper for anvendt regnskabspraksis, der er i overensstemmelse med Indenrigs- og Sundhedsministeriets krav, er overordnet gengivet i regionens årsrapport for 2009 i afsnittet "Regnskab og noter".

Selvejende institutioner med driftsoverenskomst er ifølge budget- og regnskabssystem for regioner omfattet af regionens registreringer, og indgår i regnskabet på samme måde som regionens egne institutioner fra og med 2009. Tidligere har disse selvejende institutioner ikke været indregnet fuldt ud i regionens balance.

Indregning af selvejende institutioner med driftsoverenskomst har forøget regionens egenkapital med 121,8 mio. kr. Der henvises i øvrigt til afsnit 3.3.4, hvor forskydningerne i regionens egenkapital er specificeret i hovedposter.

3.1.2 Formkrav til regnskabsaflæggelse m.v.

Årsregnskabet 2009 for Region Midtjylland er udarbejdet i henhold til Indenrigs- og Sundhedsministeriets krav til regnskabsaflæggelsen. Disse krav omfatter bl.a. anvendelse af en række obligatoriske bilag, oversigter og redegørelser.

Region Midtjyllands årsregnskab for 2009 indeholder de foreskrevne bilag, oversigter og redegørelser.

3.2 Kommentarer vedrørende resultatopgørelsen

Årets resultat er opgjort til et underskud på 575,9 mio. kr. Årets resultat fordeler sig således på de 3 aktivitetsområder (mio. kr.):

Sundhed	-609,0
Social- og specialundervisningsområdet	-3,2
Regional udvikling	36,3
Årets resultat	<u>-575,9</u>

Efterfølgende har vi givet enkelte kommentarer til resultatopgørelsen for 2009. En nærmere gennemgang af årets resultat og årsager til budgetafvigelser fremgår af regionens bemærkninger til årsregnskabet, hvortil vi henviser.

3.2.1 Årets resultat

Sundhedsområdet

I årsrapporten for 2009, siderne 8-11, er de realiserede regnskabstal for 2009 sammenholdt med korrigeret budget og med oprindeligt budget for 2009.

Årsrapporten for 2009, side 8, indeholder en årsagsforklaring på ovennævnte underskud på 609 mio. kr.

En væsentlig del af underskuddet vedrører regionens merforbrug i forhold til den med regeringen indgåede økonomaftale, hvor merforbruget opgjort efter udgiftsbaserede principper andrager 353 mio. kr. Dette merforbrug på Sundhedsområdet har, sammen med ikke modtagne lån og leasing til finansiering af udgiftsløft, samt ikke modtagne tilskud til anlægsinvesteringer, i 2009 belastet regionens likviditet med i alt 847 mio. kr.

Ovenstående merforbrug ligger inden for de af Regionsrådet afgivne bevillinger inkl. til-lægsbevillinger, jf. afsnit 3.2.4.

Social- og specialundervisningsområdet

Årets resultat på Social- og specialundervisningsområdet udviser ifølge årsregnskabet et underskud på 3,2 mio. kr., og det akkumulerede regnskabsmæssige resultat for de 3 første driftsår udgør et underskud på 20,7 mio. kr.

I henhold til budget- og regnskabssystem, skal driften på Social- og specialundervisningsområdet finansieres fuldt ud gennem takstbetalinger fra kommunerne, og det akkumulerede underskud på 20,7 mio. kr. er overført til regionens balance som udlæg til kommunerne i Region Midtjylland.

Årets resultat og det akkumulerede regnskabsmæssige resultat kan ikke umiddelbart anvendes ved vurdering af mellemværendet med kommuner på det takstfinansierede område, idet der er forskelle mellem principperne for opgørelse af resultatet på Social- og specialundervisningsområdet i "Budget- og regnskabssystem for regioner" og principperne i den med kommunerne indgåede ramme-/takstaf-tale.

Regionen har pr. 31. december 2009 en gæld til kommunerne på 83,8 mio. kr., der fremkommer således: (mio. kr.):

Akkumuleret underskud vedrørende Social- og specialundervisningsområdet, der er optaget som nettoaktiv i regionens balance 31. december 2009	20,7
Heraf akkumuleret underskud som følge af forskel i regnskabspraksis, væsentligst vedrørende tilvækst i feriepenge. Beløb som jf. takstafale ikke skal indgå i mellemværende med kommunerne	-120,7
Heraf akkumulerede nettoindtægter vedrørende ældreboliger, der alene kan anvendes ved beregning af husleje i disse boliger og ikke kan indgå i mellemværende med kommunerne på det takstfinansierede område	16,2
Akkumuleret overskud som i henhold til rammeaftale skal godskrives kommunerne og derfor er optaget som gæld i regionens balance	-83,8

Regionsrådet har den 24. februar 2010 besluttet, at 40 mio. kr. af ovenstående akkumulerede overskud på 83,8 mio. kr. tilbagebetales til de kommuner, som har anvendt regionens tilbud i 2007-2009.

Supplerende oplysninger

De nuværende retningslinjer i "Budget- og Regnskabssystem for regioner" tager ikke højde for og indeholder ikke bestemmelser vedrørende forskelle i regnskabspraksis mellem regionens årsregnskab og takstafalen der er indgået mellem kommunerne i regionen og Region Midtjylland.

I forbindelse med overdragelse af institution fra Region Midtjylland til en kommune, har regionen i 2010 forespurgt Indenrigs- og Sundhedsministeriet om konsekvenserne af forskelle i den regnskabsmæssige behandling af feriepengeforpligtelse.

Vi anbefaler, at regionen i forlængelse af modtagelse af svar fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet får afklaret, om et akkumuleret resultat vedrørende forskelle i regnskabspraksis, der jf. ovenfor udgør 120,7 mio. kr. pr. 31. december 2009, kan optages i regionens balance som et aktiv eller skal posteres direkte på egenkapitalen.

Regional udvikling

Årets resultat på det regionale udviklingsområde udviser ifølge årsregnskabet et overskud på 36,3 mio. kr. mod et overskud på 38,5 mio. kr. i 2008.

Forskellen mellem det realiserede resultat og budget skyldes bl.a. tidsforskydning mellem bevilling af regionale udviklingsprojekter og den efterfølgende udgiftsførsel i regionens resultat.

I årsregnskabet sker udgiftsførsel først på det tidspunkt, hvor tilskudsmodtager har opfyldt betingelserne for modtagelse af tilskud fra Region Midtjylland.

Af note 11 side 125 til årsrapporten for 2009 vedrørende eventualforpligtelser fremgår, at der resterer udbetaling af bevilling/tilsagn til erhvervsudviklingsprojekter m.v. på 394,9 mio. kr. i perioden frem til og med 2014. Under forudsætning af, at tilskudsmodtagerne opfylder de

indgående resultatkontrakter, er eventualforpligtelsen udtryk for de betalingsforpligtelser Region Midtjylland har i de kommende år i henhold til resultatkontrakterne.

3.2.2 Finansieringskredsløb

Regionens økonomi består, som det fremgår af afsnit 3.2, af de tre særskilte finansieringsområder:

- Sundhedsområdet
- Drift af institutioner på Social- og specialundervisningsområdet
- Regional udvikling.

Udgifter til lønninger, køb af varer og tjenesteydelser m.m. henføres som udgangspunkt direkte til de respektive finansieringsområder. Indtægter i form af bloktilskud fra staten, grund- og udviklingsbidrag fra kommunerne samt aktivitetsbestemte tilskud fra såvel staten som kommunerne henføres ligeledes direkte til respektive finansieringsområder.

Udgifter til fælles formål og administration

Udgifter til fælles formål og administrationen m.m. afholdes på et særskilt kontoafsnit. Enkelte udgifter fordeles forlods til de respektive hovedkonti, eksempelvis udgifter til sundheds-it, mens øvrige udgifter efterfølgende fordeles efter en fordelingsnøgle, fastlagt i forbindelse med vedtagelse af budgettet for 2009, til de tre finansieringsområder.

De afholdte omkostninger til fælles formål og administration til fordeling udgør 555,8 mio. kr.

Vi har foretaget en gennemgang af, hvorvidt fordelingen af udgifterne til fælles formål og administration er foretaget i overensstemmelse med bestemmelserne i Indenrigs- og Sundhedsministeriets budget- og regnskabssystem for regioner.

Vores gennemgang har ikke givet anledning til bemærkninger eller supplerende oplysninger.

Renter

Eksterne renteindtægter og -udgifter henføres til et særskilt kontoafsnit, hvorefter der i forbindelse med regnskabsafslutningen sker en intern fordeling til de tre finansieringsområder.

Interne renter af investeringer samt af forrentning af driftskapital fordeles til drift af social- og specialundervisningsområdet. Den saldo, der herefter henstår på rentekontoen, henføres til sundhedsområdet og det regionale udviklingsområde efter en fordelingsnøgle, der er fastlagt i forbindelse med budgettet for 2009.

Renteindtægter og -udgifter udviser en nettorenteudgift til fordeling på 75,8 mio. kr.

Vi har påset, at fordelingen af renter er foretaget i overensstemmelse med bestemmelserne i "Budget- og regnskabssystem for regioner", ligesom vi har påset, at den anvendte rentesats til intern forrentning er fastsat i overensstemmelse med ministeriets bestemmelser.

Supplerende oplysning

Ved gennemgangen har vi konstateret, at der ikke er foretaget forrentning af regionens medlemværende med kommunerne pr. 1. januar 2009 på Social- og specialundervisningsområdet, hvilket har medført at der er henført 3,3 mio. kr. for meget i renteudgifter til Sundhedsområdet og tilsvarende 3,3 mio. kr. for lidt i renteudgifter til Social- og specialundervisningsområdet. Forholdet påvirker ikke regionens samlede regnskabsresultat for 2009.

3.2.3 Periodisering af indtægter og udgifter

Det er af væsentlig betydning for aflæggelse af et retvisende omkostningsbaseret regnskab, at der er foretaget korrekt periodisering af indtægter og udgifter.

Som led i revisionen af årsregnskabet for 2009 har vi foretaget en gennemgang af periodiseringen af indtægter og udgifter.

Gennemgangen har blandt andet omfattet overordnet analyse af det omkostningsbaserede regnskab, herunder undersøgelse af baggrunden for væsentlige afvigelser mellem de realiserede og budgetterede udgifter på driftsområder, jf. ajourført budget.

Den afsluttende revision af årsregnskabet har dels omfattet en kontrol af periodiseringen af regnskabet ved en gennemgang af væsentlige udgiftsbilag i perioden 1. december 2009 til primo april 2010.

Vi har endvidere foretaget analyser og stikprøvevis kontrol af periodiseringen af indtægter, herunder særligt den regnskabsmæssige periodisering af driftsindtægter på sundhedsområdet samt Social- og specialundervisningsområdet. Vedrørende disse driftsindtægter henviser vi til efterfølgende afsnit 5.2 og 5.6.

Vores revisionsmæssige gennemgang af den regnskabsmæssige periodisering af indtægter og udgifter har ikke givet anledning til revisionsmæssige bemærkninger eller supplerende oplysninger.

3.2.4 Sammenholdelse af regnskab med bevillinger

For regnskabsåret 2009 er bevillingsafregningen for regnskabsområderne Social og Specialundervisning samt Regional udvikling baseret på omkostningsbaserede regnskabsprincipper, mens regionens bevillingsafregning på Sundhedsområdet fortsat er udgiftsbaseret.

Som led i vores revision af årsregnskabet for 2009, har vi undersøgt, om de budgettal, der indgår i årsregnskabet for 2009, er i overensstemmelse med de bevillinger, som er givet af Regionsrådet.

Dernæst har vi stikprøvevist undersøgt, om regnskabet udgifter og indtægter har hjemmel i de vedtagne bevillinger, og om de er i overensstemmelse med regionens målsætninger, gældende love og bestemmelser samt indgåede kontrakter m.v.

Vores revisionsmæssige gennemgang har ikke givet anledning til revisionsmæssige bemærkninger eller supplerende oplysninger.

3.3 Kommentarer vedrørende balancen

Efterfølgende har vi givet enkelte kommentarer vedrørende revision af balancen i årsregnskab 2009.

3.3.1 Immaterielle anlægsaktiver

I henhold til budget- og regnskabssystem for regioner skal immaterielle anlægsaktiver erhvervet mod vederlag som udgangspunkt optages i balancen som anlægsaktiv og afskrives lineært over den forventede brugstid på maksimalt 10 år. Immaterielle anlægsaktiver erhvervet mod vederlag kan f.eks. være investeringer i systemudvikling eller software, herunder licenser.

Internt oparbejdede immaterielle aktiver skal derimod ikke indregnes i balancen, medmindre anlægsaktiverne er væsentlige og centrale for opgavevaretagelsen og kan opgøres pålideligt.

Der er i 2009 indregnet i alt 76,1 mio. kr. som immaterielle anlægsaktiver i form af licenser og udgifter til programudvikling m.v. De immaterielle aktiver indgår bevillingsmæssigt i en række it-projekter og udskilles fra disse i takt med, at projekterne bliver færdiggjort.

Supplerende oplysninger

Procedureerne for registrering og færdigmelding af immaterielle anlægsinvesteringer følger regionens generelle procedurer vedrørende anlægsaktiver. Vi har konstateret, at regionen har en række udfordringer i forbindelse med indhentelse af information om og opgørelse af afholdte anlægsinvesteringer. Vi henviser til de supplerende oplysninger i afsnit 3.3.2.

3.3.2 Materielle anlægsaktiver

Materielle anlægsaktiver inkl. finansielt leasede anlægsaktiver udgør pr. 31. december 2009 10.592 mio. kr. mod 10.112 mio. kr. pr. 31. december 2008. Ændringen i værdien af de materielle anlægsaktiver kan specificeres således:

mio. kr.	2009	2008
Værdi 1. januar	10.112	9.777
Årets investeringer, netto	952	764
Årets af- og nedskrivninger	-472	-429
Værdi 31. december	<u>10.592</u>	<u>10.112</u>

I balancen indregnes anlægsinvesteringer over 100 tkr. og med en levetid på over et år. Indregning af materielle anlægsaktiver baseres dels på anvendelse af anlægsbevillinger og dels på indberetninger fra regionens decentrale enheder.

Korrektioner vedrørende tidligere år

Koncernøkonomi har forsat en række udfordringer i forbindelse med indhentelse af information fra regionshospitaller og institutioner vedrørende afholdte anlægsudgifter. Der er i 2009 igangsat et kvalitetsprojekt vedrørende registrering af anlægsaktiver. Dette har blandt andet medført, at der i forbindelse med årsafslutningen 2009 er foretaget korrektioner vedrørende tidligere år.

Der er i 2009 sket aktivering af aktiver fra selvejende institutioner med driftsoverenskomst. Beløbet udgør 121,8 mio. kr. Dertil kommer, at der i forbindelse med udarbejdelse af anlægsregnskaber er konstateret aktiver fra det tidligere Ringkjøbing Amt for 20,5 mio. kr. Disse korrektioner er ført direkte på egenkapitalen, jf. afsnit 3.3.4.

Til- og afgang samt afskrivninger

Som led i revisionen har vi stikprøvevis gennemgået til- og afgang samt afskrivninger, herunder påset, at indregningen er sket i overensstemmelse med regionens regnskabspraksis.

I forbindelse med efterregning af de beregnede afskrivninger har vi konstateret, at der er en række aktiver, hvor der ikke er foretaget afskrivninger i 2. halvår 2009. De manglende afskrivninger kan opgøres til 26,4 mio. kr. Beløbet er medtaget på listen over revisionsdifferencer, jf. afsnit 8.2.

Løbende vurdering af større anlægsprojekter

Afholdte anlægsudgifter aktiveres løbende som igangværende arbejder. Når anlægsprojektet er afsluttet, bliver der aflagt anlægsregnskab, hvor der tages stilling til, hvor stor en del af de afholdte omkostninger der opfylder kriterierne for aktivering og afskrivning. I det omfang anlægsudgifterne ikke vurderes at opfylde kriterierne for aktivering, kan der være manglende sammenfald mellem det år, hvor anlægsudgifter afholdes, og det år hvor de udgiftsføres.

Ved vores revision har vi konstateret, at der i resultatet for 2009 er udgiftsført over 130 mio. kr. vedrørende afsluttede anlægsarbejder, som ikke opfylder kriterierne for aktivering.

På baggrund af ovenstående, skal vi anbefale, at der på større anlægsprojekter sker årlig vurdering af, hvorvidt de afholdte anlægsudgifter skal aktiveres eller udgiftsføres.

Modtagne donationer vedrørende anlægsprojekter

Region Midtjylland har i 2008 og 2009 modtaget tilsagn om tilskud på i alt 27,5 mio. kr. til opførelse af Familiehus i tilknytning til Skejby, heraf er 25 mio. kr. modtaget i 2009. Beløbet er efter fradrag af donationsafgift på 17,5 % indtægtsført i årets resultat i årsregnskabet. Der er pr. 31. december 2009 endnu ikke afholdt udgifter på dette projekt.

Det er vores opfattelse, at ovenstående donation i henhold til "Budget- og regnskabssystem for regioner" ikke kan indtægtsføres, men bør optages som en passivpost under egenkapital. Beløbet er medtaget på listen over revisionsdifferencer, jf. afsnit 8.2.

-----●-----

Det er ledelsens opfattelse, at værdien af de materielle anlægsaktiver under et er opgjort i overensstemmelse med den af Regionsrådet vedtagne regnskabspraksis for Region Midtjylland.

Under hensyntagen til vores revisionsdifferencer kan vi på baggrund af vores revision tilslutte os den regnskabsmæssige behandling af materielle anlægsaktiver i balancen pr. 31. december 2009.

Vores revision har givet anledning til følgende supplerende oplysninger:

Supplerende oplysninger

Der er i 2009 sket forbedring af procedurene for registrering og færdigmelding af anlægsinvesteringer. Som det fremgår, ovenfor har regionen dog fortsat en række udfordringer i forbindelse med indhentelse af information om afholdte anlægsinvesteringer. Med henblik på at sikre korrekt periodisering i årsregnskabet, anbefaler vi, at der årligt foretages en vurdering af, hvorvidt afholdte større igangværende anlægsprojekter fuldt ud kan aktiveres eller skal udgiftsføres helt eller delvist.

3.3.3 Pensionsforpligtelser

Regionen har en række ydelsesbaserede pensionsordninger vedrørende tjenestemandsansatte og ansatte på tjenestemandslignende vilkår, der ikke afdækkes ved løbende indbetaling til eksterne pensionsselskaber.

Pensionsforpligtelserne har i hovedposter udviklet sig således i årsregnskabet for 2009:

mio. kr.		
Pensionsforpligtelser 31. december 2008		3.329,4
Tilvækst, der er omkostningsført i resultatopgørelsen	99,5	
Fradrag for pensioner, der er udbetalt i årets løb	-38,8	
Forøgelse af pensionsforpligtelse, der føres direkte på regionens egenkapital	190,4	251,1
Pensionsforpligtelse 31. december 2009		3.580,5

Pensionsforpligtelsen pr. 31. december 2009 er opgjort af Sampension på basis af oplysninger defineret af regionens løn- og personaleafdeling leveret af Silkeborg Data.

Som led i vores revision af pensionsforpligtelsen har vi gennemgået Sampensions notat om beregning og forudsætninger for beregning af regionens pensionsforpligtelser til tjenestemænd pr. 31. december 2009.

Dernæst har vi vurderet regionens forretningsgang, som skal sikre rigtigheden af datagrundlag udarbejdet af Silkeborg Data.

Vi har ingen bemærkninger til Sampensions beregningsmodel og de anvendte værdier for diskonteringsrente og forventet lønregulering, som er i overensstemmelse med Kommunernes Landsforenings anbefalinger.

Den væsentlige stigning i pensionsforpligtelsen, der føres direkte på egenkapitalen, skyldes ifølge det af Sampension oplyste, justerede forudsætninger som følge af en observeret forøgelse af den forventede levetid i forhold til tidligere anvendte forudsætninger.

Det er ledelsens opfattelse, at pensionsforpligtelserne er opgjort i overensstemmelse med regionens regnskabspraksis på området, baseret på en pensionsalder på 62 år. Vi kan tilslutte os den regnskabsmæssige værdiansættelse, og revisionen har ikke givet anledning til revisionsmæssige bemærkninger eller supplerende oplysninger.

3.3.4 Egenkapital

Regionens egenkapital udgør pr. 31. december 2009 1.672,8 mio. kr. mod 2.296,6 mio. kr. pr. 31. december 2008.

Regionens egenkapital har i hovedposter udviklet sig således i regnskabsåret 2009:

mio. kr.		
Egenkapital 31. december 2008		2.296,6
Årets resultat vedrørende Sundhed og Regional udvikling, underskud		-572,8
Materielle anlægsaktiver tilhørende selvejende institutioner med driftsoverenskomst		121,8
Korrektion af hensættelse til feriepengeforpligtelse 1. januar 2009	-43,3	
Regulering vedrørende aktiver og passiver overdraget fra amterne	20,5	-22,8
Øget hensættelse til pensionsforpligtelser		-190,4
Kursregulering af obligationsbeholdning		24,8
Regulering ved overdragelse af institutioner til kommuner		17,8
Årets tilgang af aktiver på finansiel leasing kontrakt	78,9	
Årets tilgang af finansiel leasinggæld	-94,6	-15,7
Øvrige		13,5
Egenkapital 31. december 2009		1.672,8

Det er i regnskabsåret 2009 indregnet materielle anlægsaktiver tilhørende selvejende institutioner med driftsoverenskomst. Indregningen af grunde og bygninger er sket på baggrund af offentlig ejendomsvurdering pr. 1. oktober 2008.

Vi har som led i revisionen stikprøvevis påset, at de foretagne reguleringer direkte på egenkapitalen er foretaget i overensstemmelse med budget- og regnskabssystemet for regioner.

Som det fremgår af afsnit 8.2 "Ikke korrigerede forhold", har vi i forbindelse med vores revision identificeret en række revisionsdifferencer, som ikke er indarbejdet i årsregnskabet for 2009. Nettoeffekten af konstaterede revisionsdifferencer udgør en reduktion af egenkapitalen pr. 31. december 2009 med 58,7 mio. kr.

Revisionen har ikke givet anledning til bemærkninger eller supplerende oplysninger.

3.4 Kommentarer vedrørende likviditet

Som led i vores revision af årsrapporten for 2009, har vi foretaget vurdering af regionens likviditetsmæssige beredskab, herunder årets låneoptagelse samt efterlevelse af kassekreditregler.

3.4.1 Årets låneoptagelse

Region Midtjyllands låneoptagelse udgør 183,7 mio. kr. i regnskabsåret 2009.

Vi har påset, at der foreligger godkendelser fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet til låneoptagelsen, ligesom vi har påset, at låneoptagelsen er anvendt til de meddelte formål.

I forbindelse med vores revision, har vi endvidere påset, at regionen har overholdt den særlige kassekreditregel, jf. lånebekendtgørelsen.

Revisionen har ikke givet anledning til bemærkninger eller supplerende oplysninger.

3.4.2 Likviditetsmæssigt beredskab

Regionens likvide beredskab pr. 31. december 2009 kan blandt andet bedømmes ud fra udviklingen i den likvide beholdning i 2009 og den forventede likvide beholdning pr. 31. december 2010.

Regionen Midtjylland har i 2009 og 2010 haft forøget fokus på det likviditetsmæssige beredskab. Regionen har således i årsregnskabet for 2009 og i kvartalsrapport pr. 31. marts 2010 samt i de udarbejdede rapporter af 30. april 2010 og af 31. maj 2010 redegjort for udviklingen i såvel den aktuelle og forventede udvikling i likviditet, som den gennemsnitlige likviditet opgjort efter kassekreditreglen. Ifølge kassekreditreglen må regionens gennemsnitslikviditet set over 365 dage ikke være negativ.

I årsregnskabet for 2009, side 16-18, har regionen opgjort pengestrømmene for 2009 og opgjort den gennemsnitlige likviditet pr. 31. december 2009. Heraf fremgår, at regionens likvide beholdninger pr. 31. december 2009 udgør 196,2 mio. kr., mens den gennemsnitlige likviditet opgjort efter kassekreditreglen pr. 31. december 2009 udgør 1.491,2 mio. kr.

Såvel likviditeten ultimo 2009 som gennemsnitslikviditeten er positivt påvirket af budgetoverførsler fra 2009 til 2010 på i alt 1.043 mio. kr.

Regionen forventer på nuværende tidspunkt budgetoverførsler fra 2010 til 2011 på 208 mio. kr., således at likviditeten for 2010 er påvirket negativt med netto 835 mio. kr. vedrørende budgetoverførsler mellem de enkelte år.

I opgørelse og prognose for likviditeten for 2010, opgjort pr. 31. maj 2010 og forelagt Forretningsudvalget på møde den 22. juni 2010, har regionen opgjort den forventede likviditet ultimo 2010 til -724,6 mio. kr. I prognosen forventer regionen, at det maksimale likviditets-træk vil udgøre 1.066 mio. kr. ultimo november 2010. Regionen forventer således ikke at udnytte sine likviditetsmæssige trækingsfaciliteter (kassekredit) på maks. 1.200 mio. kr.

Opgørelsen af ultimolikviditeten er følsom over for tilfældige udsving i ind- og udbetalinger henover årsskiftet, låneoptagelse samt overfor tidsmæssige forskydninger i igangværende anlægsprojekter.

Regionens seneste vurdering af 5. august 2010 viser at den gennemsnitlige likviditet vil være positiv i såvel 2010 og 2011, hvilket blandt andet kan henføres til, at regionen modtager bloktilskud på ca. 1.400 mio. kr. i begyndelsen af hver måned, medens lønninger udbetales i slutningen af måneden.

Ved opgørelsen af den forventede likviditet og gennemsnitslikviditeten ultimo 2010 skal bemærkes, at likviditetsvirkningen er baseret på forudsætninger om, at:

- der optages lån på 68,1 mio. kr. vedrørende investering i sygehusstruktur. Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke en endelig afklaring af, hvorvidt Indenrigs- og Sundhedsministeriet vil godkende låneansøgning.
- tilskud vedrørende kvalitetsfundsprojekter på i alt 509 mio. kr. modtages i 2010. Heraf vedrører 165 mio. kr. udgifter afholdt i 2009. Det er over for os oplyst, at regionen på nuværende tidspunkt ikke har modtaget endelige tilsagn herom, ligesom det skal præciseres, at opnåelse af det resterende tilskud på 344 mio. kr. forudsætter, at regionen forud afholder de tilhørende anlægsudgifter.
- effekten af besparelsesforliget bliver realiseret.

Regionen har overfor os præciseret, at afholdelse af udgifter til investering i sygehusstruktur og til kvalitetsfundsprojekter først igangsættes, når finansiering er på plads.

4 Forvaltningsrevision m.v.

Som en integreret del af revisionsprocessen gennemføres forvaltningsrevision samt juridisk kritisk revision.

4.1 Forvaltningsrevision

Det overordnede mål med forvaltningsrevisionen er at vurdere, om der udvises den fornødne økonomiske rationalitet, det vil sige, at der ved forvaltningen er taget skyldigt økonomisk hensyn i bred forstand.

4.1.1 Løbende forvaltningsrevision

Som en integreret del af den finansielle revision har vi løbende vurderet, om udførelsen af Regionsrådets og forretningsudvalgets beslutninger og den øvrige forvaltning af Region Midtjyllands anliggender er varetaget på en økonomisk forsvarlig måde.

En væsentlig forudsætning for varetagelse af en økonomisk forsvarlig forvaltning er, at der efter regionens forhold er implementeret hensigtsmæssige administrative forretningsgange og kontrolprocesser.

Den løbende forvaltningsrevision i 2009 har omfattet vurdering og opfølgning på de af Region Midtjylland implementerede administrative forretningsgange og kontrolprocesser.

Vores løbende forvaltningsrevision i 2009 har blandt andet omfattet vurdering af:

- Økonomiopfølgning og rapportering, herunder vurdering af forretningsgange, interne kontroller og rapportering vedrørende bevillingskontroller

- Forretningsgange vedrørende placering af likvide beholdninger og efterlevelse af bankaftale
- Forretningsgang for udnyttelse af kredittider i forbindelse med betaling af kreditorer
- Forretningsgange og interne kontroller vedrørende udgifter til rejser og repræsentation
- Lønninger og vederlag til Regionsråd og direktionen udbetales i overensstemmelse med reglerne herfor
- Afsluttede anlægsinvesteringer > 10 mio. kr. er i overensstemmelse med bevillinger
- Rettidig opkrævning hos kommuner for anvendelse af regionens institutionstilbud
- Forretningsgang for opfølgning omkring inddrivelse af tilgodehavender
- Udnyttelsesgraden af regionens institutionstilbud
- Aktivitet og produktivitet samt servicemål inden for udvalgte områder
- Økonomistyring - Det Nye Universitetshospital
- Arbejde udført af intern kontrol.

Gennemgangen har ikke givet anledning til revisionsmæssige bemærkninger eller supplerende oplysninger.

4.1.2 Udvidet forvaltningsrevision

I Region Midtjyllands revisionsregulativ er det forudsat, at der kan udføres udvidet forvaltningsrevision, som er planlagte målrettede undersøgelser af områder og forhold, som har væsentlig økonomisk betydning.

Region Midtjyllands forretningsudvalg besluttede på møde den 3. februar 2009 at igangsætte udvidet forvaltningsrevision inden for områderne: Indkøbsaftaler, sygefravær, privathospitaler, interne styringsmodeller og udbudspolitik.

Vi har i 2009 gennemført den udvidede forvaltningsrevision vedrørende:

- Gennemgang af indkøbsaftaler inden for hjerteområdet
- Prognostisering af forbrug på privathospitaler
- Vurdering af sygefravær
- Udarbejdelse af notat vedrørende gager.

Den udvidede forvaltningsrevision omkring udbudspolitik med særlig fokus på tjenesteydelser er gennemført i første halvår 2010, og rapporter herom er under udarbejdelse. Forvaltningsrevisionen vil i efteråret 2010 blive suppleret af undersøgelser omkring udbud af byggeopgaver.

Vi forventer at den udvidede forvaltningsrevision omkring interne styringsmodeller bliver påbegyndt i andet halvår 2010 med henblik på rapportering i løbet af efteråret 2010.

4.2 Juridisk - kritisk revision

Det overordnede formål med juridisk - kritisk revision er at vurdere lovmedholdeligheden i bred forstand.

Den juridiske kritiske revision har taget udgangspunkt i regionens generelle kontrolmiljø og organisatoriske kompetencer på de forskellige områder.

Som en integreret del af revisionen har vi blandt andet vurderet, hvorvidt Regionsrådets beslutninger vedrørende økonomiske dispositioner er i overensstemmelse med lovgivningen og sædvanlig praksis.

Den juridiske - kritiske revision i 2009 har bl.a. omfattet en vurdering af:

- Overholdelse af bevillinger og afgrænsning af tilladte aktiviteter, herunder en analyse af, hvorvidt der på de fastlagte bevillingsniveauer har været afholdt beløb udover de meddelte bevillinger, jf. afsnit 3.2.4

Vi har konstateret, at regionen har mindre aktiebesiddelser, som ikke er i overensstemmelse med lov om regioner. Regionen er opmærksom herpå og arbejder på et salg heraf.

Vi har ikke i forbindelse med revisionen konstateret øvrige aktiviteter, som efter vores opfattelse ikke er i overensstemmelse med lov om regioner.

- Låneoptagelse, herunder hvorvidt der foreligger godkendelse fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet, samt at der foreligger opgørelser over forbrug inden for hver af de respektive godkendelser, jf. afsnit 3.4.1.
- Anbringelsesregler, herunder løbende overholdelse af kassekreditregler, jf. afsnit 3.4.1.
- Korrekt placering af direkte henførbare udgifter og indtægter i de tre finansieringskredsløb samt fordeling af fællesudgifter og renter til de 3 finansieringskredsløb, jf. afsnit 3.2.2.

Gennemgangen har ikke, ud over hvad der fremgår af afsnit 3.2.2, givet anledning til revisionsmæssige bemærkninger eller supplerende oplysninger.

5 Den udførte revision af forretningsgange og interne kontroller m.v.

I forbindelse med vores revision af årsregnskabet for 2009 har vi foretaget opfølgning på revision i årets løb af udvalgte nøgleprocesser, jf. revisionsberetning nr. 13 af 26. januar 2010.

Herudover har vi efter afgivelse af beretning nr. 13 af 26. januar 2010 foretaget revision af processen for regnskabsudarbejdelse, ligesom vi har foretaget revision af områderne Regional udvikling samt Social- og psykiatriområdet.

5.1 Regnskabsudarbejdelse

Ved revisionen af årsregnskabet for 2009 har vi påset, at de indeholdte regnskabstal for 2009, som indgår i regnskabsrapporteringen for de enkelte regionshospitaler og institutioner m.v., er i overensstemmelse med årsrapporten for 2009.

I regnskabsrapporterne har regionshospitalerne og institutionerne redegjort for væsentlige afvigelser mellem det realiserede resultat og det korrigerede budget for 2009. Vi har foretaget en vurdering af disse redegørelser og påset, at de fremgår rigtigt i årsberetningen for 2009.

5.2 Psykiatri og social

Udover den revision der udføres på tværs af regionens driftsenheder af lønninger, indkøb af varer og tjenesteydelser, it-anvendelse, administration omkring balancekonti m.m., har vi udført revision af følgende områder på Social- og specialundervisningsområdet:

Optrækning hos kommuner for anvendelse af institutionspladser m.v.

Regionen har i regnskabsåret 2009 opkrævet 1.496 mio. kr. i takster hos kommunerne.

Indtægterne opkræves i henhold til rammeaftalen med kommunerne. Optrækning sker centralt via et afregningssystem på baggrund af institutionernes indberetninger om kommunernes anvendelse af institutionspladser m.m.

Vi har afsluttet vores revision af forretningsgange og interne kontroller omkring opkrævning for kommunernes anvendelse af regionens udbud af institutionspladser på det sociale område. I forbindelse med den afsluttende revision af regnskabet har vi påset, at der er sammenhæng mellem de ifølge afregningssystemet foretagne opkrævninger med de i regnskabet indgåede beløb.

Administration af ældreboliger

Som led i afslutningen af revisionen for regnskabsåret 2009, har vi foretaget en opfølgning på de i revisionsberetning nr. 13 anførte supplerende oplysninger. Der henvises til afsnit 6.2.8 i indeværende beretning.

Revisionen har ikke givet anledning til bemærkninger eller supplerende oplysninger.

5.3 Regional udvikling

Udover den revision der udføres på tværs af regionens driftsenheder af lønninger, indkøb af varer og tjenesteydelser, it-anvendelse, administration omkring balancekonti m.m., har vi som led i vores revision foretaget en overordnet gennemgang af procedurerne for budgetopfølgning m.v.

Dernæst har vi gennemgået indregning af bestillerbidrag m.v. til kollektiv trafik. I årets resultat for 2009 er indtægtsført efterregulering vedrørende 2008 på 18,9 mio. kr. vedrørende Region Midtjyllands andel af nettoudgifter i Midttrafik for 2008.

Midttrafiks regnskab for 2009 foreligger først efter supplementsperiodens udløb. Det forventes, at Region Midtjyllands andel af Midttrafiks resultat for 2009 vil være ca. 18,1 mio. kr. mindre end, hvad regionen har betalt og omkostningsført i 2009.

Revisionen har ikke givet anledning til bemærkninger eller supplerende oplysninger.

5.4 Løn og pensioner

Lønudgifter og pensioner ved regionen udgør 12,4 mia. kr. på årsbasis. Antallet af medarbejdere i regionen udgør ca. 27.000. Lønadministration sker ved regionens 9 lønkontorer, som varetager lønberegning og udbetaling vedrørende medarbejdere tilknyttet det pågældende område. Systemmæssigt benytter regionen lønsystemet Silkeborg Data.

Som led i afslutning af revisionen af løn- og personaleområdet for regnskabsåret 2009, har vi foretaget en gennemgang og vurdering af kontrolprocedurer rettet mod medarbejdere ansat på lønkontoret med indberetningsadgang til lønsystemet, samt stikprøvevis foretaget gennemgang af de til SKAT indberettede oplysninger om A-indkomst, arbejdsmarkedsbidrag og A-skat m.m.

Vi har endvidere gennemgået systemrevisionserklæring af 2. februar 2010 fra Silkeborg Data. Som led i afslutningen af revisionen for regnskabsåret 2009 har vi foretaget en opfølgning på de i revisionsberetning nr. 13 anførte supplerende oplysninger. Der henvises til afsnit 6.2.1 i indeværende beretning.

Vores revision har ikke givet anledning til bemærkninger eller nye supplerende oplysninger.

5.5 Sygesikrings- og medicinområdet

Sygesikringen har i 2009 administreret ydelser for i alt ca. 4,4 mia. kr. Beløbet fordeles med ca. 2,9 mia. kr. til sygesikringsområdet og ca. 1,5 mia. kr. til medicinområdet.

Udgifter på området honoreres i al væsentlighed til indgåede overenskomster med respektive ydere og modtagere. Områdets administration er således i høj grad baseret på overenskomstmæssige ydelser, der honoreres efter fastlagte forretningsgange. Administration sker i henholdsvis sygesikrings- og medicinsystemet, som behandler data fra ydere og apotekere. Honorarer beregnes og udbetales på grundlag af leverede ydelser og overenskomstmæssige takster samt opgørelser modtaget fra apotekere.

Revisionen af sygesikrings- og medicinområdet har omfattet gennemgang og vurdering af organisation og adgang til systemer, procedurer ved opsætning af sygesikringsystemet, forretningsgange i forbindelse med håndtering af data samt afstemningsrutiner m.v.

I forbindelse med regnskabsaflæggelsen har vi blandt andet foretaget gennemgang af de af Primær Sundhed foretagne afstemninger mellem underliggende systemer og regnskabssystemet, ligesom vi også har gennemgået afstemninger af de til SKAT afgivne oplysninger vedrørende udbetalte ydelser efter sygesikringsloven med registreringer i regionens bogføring. Endelig har vi stikprøvevis gennemgået posteringer i regionens bogføring.

Vores revision har ikke givet anledning til bemærkninger eller supplerende oplysninger.

5.6 Finansierings- og driftsindtægter

5.6.1 Finansieringsindtægter, Sundhedsområdet og Regional udvikling

Finansieringsindtægterne er specificeret i resultatopgørelse, side 116 i årsrapporten for 2009.

Faste tilskud og bidrag

Bloktilskud fra staten og grund- og udviklingsbidrag fra kommunerne udgør i alt 17.048,3 mio. kr. mod 15.878,1 mio. kr. i 2008, svarende til en stigning på 7,4 %. Bloktilskud fra staten og grund- og udviklingsbidrag fra kommunerne udgør i alt 86 % af regionens samlede finansieringsindtægter.

I tilknytning til vores revision har vi påset, at disse bloktilskud og grund- og udviklingsbidrag er rigtigt modtaget og registreret for 2009.

Aktivitetsbestemte tilskud

Aktivitetsbestemte tilskud fra stat og kommuner vedrørende det somatiske område og psykiatri udgør 2.772,9 mio. kr.

De aktivitetsbestemte tilskud fra stat og kommuner er baseret på indberetning af aktiviteter fra de enkelte hospitaler m.v. i regionen til landspatientregistret. På baggrund heraf foretager Sundhedsstyrelsen beregning og afregning af den kommunale medfinansiering og meraktivitet i forhold til statens puljer.

Revisionen i forbindelse med regnskabsaflæggelsen har omfattet afstemning af de indtægtsførte aktivitetsbestemte tilskud til modtagne afregninger fra Sundhedsstyrelsen.

Regionen har i 2009 modtaget korrektionsbeløb vedrørende 2008 på netto 0,3 mio. kr. Korrektionsbeløb vedrørende 2009 på i alt 6,5 mio. kr. indgår først i regnskabet for 2010.

Revisionen af området har ikke givet anledning til bemærkninger eller supplerende oplysninger.

Regionsrådet skal senest 1. september 2010 afgive en revideret redegørelse til Indenrigs- og Sundhedsministeriet og til kommunalbestyrelserne for den indberettede aktivitet på sundhedsområdet for 2009.

Vi er påbegyndt revisionen af denne redegørelse, og resultatet heraf vil fremgå af en særskilt revisionsberetning.

5.6.2 Driftsindtægter, sundhedsområdet

Driftsindtægter på sundhedsområdet udgør 2.194 mio. kr. Heri indgår bl.a. de benyttelsesaf-taler, der er indgået med Region Nordjylland og Region Syddanmark.

Revisionen af området har ikke givet anledning til bemærkninger eller supplerende oplysninger.

5.7 Finansiell status, herunder ledelsestilsyn

I forbindelse med revisionen af årsregnskabet for 2009 har vi foretaget en gennemgang af de finansielle statuskonti, der administreres på regionshusene og regionshospitalerne, hvilket i al væsentlighed afdækker det samlede finansielle statusområde i regionens regnskab.

Som følge af det meget betydelige antal finansielle statuskonti på regionshusene og regionshospitalerne, har vores primære fokus været rettet mod de lokalt etablerede ledelsestilsyn vedrørende statuskonti, suppleret med en stikprøvevis gennemgang af udvalgte afstemninger med henblik på en vurdering af afstemningernes indhold.

Gennemgangen har i al væsentlighed vist, at afstemningsprocedurer og ledelsestilsyn har fungeret som forudsat.

Revisionen af området har ikke givet anledning til bemærkninger eller supplerende oplysninger.

5.8 It-anvendelse

Vi har afsluttet vores revision af regionens it-anvendelse.

Omfanget af vores revision er anført i beretning nr. 13 af 26. januar 2010.

Regionen har i 2009 og i første halvår af 2010 foretaget en række forbedringer af procedurer og interne kontroller på it-området, herunder vedrørende funktionsadskillelse i de administrative systemer og vedrørende etablering af supplerende kontroller i forbindelse med adgang til systemer og data.

Vores revision har ikke givet anledning til bemærkninger eller nye supplerende oplysninger.

Der henvises i øvrigt til afsnit 6.2.10, hvor vi har redegjort for regionens opfølgning på tidligere supplerende oplysninger.

6 Opfølgning på tidligere rapporterede bemærkninger og supplerende oplysninger

Som afslutning af revisionen af Region Midtjylland for 2009 er der efterfølgende redegjort for tidligere afgivne bemærkninger og supplerende oplysninger, jf. revisionsberetning nr. 11 af 14. august 2009 og revisionsberetning nr. 13 af 26. januar 2010.

6.1 Tidligere afgivne bemærkninger

Revisionsberetning nr. 11 af 14. august 2009 indeholdt revisionsbemærkning vedrørende behov for opstramning af procedurerne for registrering og færdigmelding af anlægsinvesteringer. Der er i 2009 sket forbedringer på området som bevirker, at bemærkningen ikke længere er gældende. Vi skal henvise til afsnit 3.3.1 og 3.3.2, hvor vi har omtalt en række problemstillinger vedrørende håndtering af anlægsinvesteringer og -aktiver.

6.2 Tidligere afgivne supplerende oplysninger

6.2.1 Regionens økonomiske og likviditetsmæssige situation

Beretning nr. 13 af 26. januar 2010 indeholder supplerende oplysninger om regionens betydelige vanskeligheder i relation til at overholde det økonomiske råderum på sundhedsområdet.

Ovenstående udfordringer er fortsat gældende. Som det fremgår af afsnit 3.4, har regionen betydelig fokus herpå, herunder øget rapportering herom til Regionsrådet.

6.2.2 Lønområdet

Anvendelse af digital signatur

Beretning nr. 11 af 14. august 2009 indeholder supplerende oplysning om, at indberetning af indkomstoplysninger m.v. er sket ved anvendelse af fælles tast-selv koder.

Regionen har i 2009 igangsat implementering af anvendelse af digital signatur i forbindelse med indberetning af indkomstoplysninger m.v., og har påbegyndt udarbejdelse af kontrolprocedurer vedrørende medarbejdere, som har mulighed for at påvirke indberetningen af egne oplysninger m.v.

Variable lønydelser

Beretning nr. 13 af 26. januar 2010 indeholder supplerende oplysninger om, at indberetning af variable lønydelser i form af aften-/nattillæg, overarbejde samt oplysninger om ferie og sygdom varetages af et meget stort antal medarbejdere decentralt på hospitalsafdelinger og institutioner.

Forretningsgange og interne kontroller vedrørende selvindberetning m.v. er fortsat under implementering.

Vi vil som led i vores revision for 2010 følge op på, at forretningsgange og procedurer implementeres i overensstemmelse med retningslinjerne.

6.2.3 Forvaltningsrevision

Beretning nr. 13 af 26. januar 2010 indeholder supplerende oplysninger, hvor vi anbefaler, at der etableres en særlig overvågning af lønninger ud over et nærmere fastlagt niveau.

Regionen har, ifølge det oplyste, igangsat en proces som indebærer at Koncern HR periodisk udarbejder en oversigt over høje lønninger som forelægges direktionen. Vi vil som led i vores revision 2010 følge op herpå.

6.2.4 Regnskabsmæssigt tilsyn på selvejende hospice

Revisionsberetning nr. 13 af 26. januar 2010 indeholdt supplerende oplysninger, hvor vi anbefaler, at der udarbejdes retningslinjer for regionens regnskabsmæssige tilsyn med selvejende hospice.

Regionen har, med henblik på at forbedre procedurerne på området, igangsat en proces med gennemgang af eksisterende driftsoverenskomster m.v. Gennemgangen forventes afsluttet i 2010, og vi vil som led i vores revision 2010 følge op herpå.

6.2.5 Finansiell status og ledelsestilsyn

Beretning nr. 9 af 20. marts 2009 indeholder supplerende oplysninger om inddrivningsprocedurer vedrørende kortfristede tilgodehavender ved koncernøkonomi.

Der er i 2009 sket forbedring af procedurerne for inddrivelse af overforfaldne kortfristede tilgodehavender.

6.2.6 Fordeling af udgifter til fælles formål og administration

Revisionsberetning nr. 11 af 14. august 2009 indeholdt supplerende oplysninger om, at der var henført 8,7 mio. kr. for meget til Sundhedsområdet i 2008.

Det er påset, at der er fortaget berigtigelse af forholdet i 2009.

6.2.7 Regnskabsresultat på Social- og specialundervisningsområdet

Revisionsberetning nr. 11 af 14. august 2009 indeholdt supplerende oplysninger, blandt andet om den regnskabs- og takstmæssige behandling af intern forrentning af igangværende anlægsarbejder.

Ifølge det oplyste, indgår intern forrentning af igangværende anlægsarbejder fra 2011 i den med kommunerne indgåede i takstberegningsmodel.

6.2.8 Administration af ældreboliger

I revisionsberetning nr. 13 af 26. januar 2010 anførte vi, at koncernøkonomi var påbegyndt arbejdet med at udarbejde driftsregnskaber for regnskabsårene 2007 og 2008, samt af bygningen af en kontoplan til brug for en mere hensigtsmæssig administration af området.

Arbejdet er fortsat igangværende, og forventes afsluttet i 2. halvår 2010.

6.2.9 Oplysning om tilgodehavender fra staten - skatterestancer

Revisionsberetning nr. 11 af 14. august 2009 indeholdt supplerende oplysninger omkring den regnskabsmæssige behandling af tilgodehavende hos staten på 83,5 mio. kr. vedrørende de til staten overdragne skatterestancer.

Der foreligger fortsat ikke en afklaring heraf, og såfremt beløbet ikke afregnes fra staten, vil tilgodehavendet skulle korrigeres over regionens egenkapital.

Ledelsen i Region Midtjyllands har ikke i 2009/2010, som tidligere tilkendegivet, gjort krav gældende over for staten om betaling heraf.

Det er fortsat ledelsens opfattelse, at staten skal betale ovenstående beløb til Region Midtjylland

Der er en vis usikkerhed omkring det endelige udfald af sagen, og skulle der ikke komme en afklaring heraf inden udarbejdelse af årsregnskab for 2010, anbefales det, at tilgodehavendet korrigeres over regionens egenkapital og anføres som eventualaktiv i årsregnskabet for 2010.

6.2.10 It-området

Beretning nr. 11 af 14. august 2009 og beretning nr. 13 af 26. januar 2010 indeholder supplerende oplysninger om implementering af retningslinjer på it-området, årlig udarbejdelse af it-sikkerhedsrapport, risikovurdering og funktionsadskillelse i relation til nøglepersoner samt vedrørende fysisk og logisk adgangskontrol, implementering af systemændringer, dokumentation samt drifts- og adgangsovervågning.

It-mæssig risikovurdering samt implementering af retningslinjer m.v.

I vores beretning nr. 13. af 26. januar 2010 anførte vi, at regionen i 2010 forventer at afslutte udarbejdelsen af en risikovurdering samt udarbejde procedurer m.v. for regionens beredskabsstyring.

Regionen har i 2009 og 2010 foretaget en risikovurdering af de væsentligste it-systemer.

Regionen har i fortsættelse heraf i 2010 påbegyndt udarbejdelse af beredskabs- og nødplaner for de kritiske it-systemer. Arbejdet hermed forventes færdiggjort i 2010.

Herudover har regionen i 2009 påbegyndt udarbejdelse af fælles regler og retningslinjer i overensstemmelse med regionens informationssikkerhedspolitik. Bl.a. som følge af de igangværende ændringer i it-organisationen forventes dette arbejde først færdiggjort, og de fælles regler og retningslinjer implementeret, i efteråret 2010.

Nøglepersoner og funktionsadskillelse

I beretning nr. 9 af 20. marts 2009 anførte vi, at regionen har en betydelig afhængighed af få medarbejdere, der bl.a. varetager det it-driftsmæssige ansvar for administrative systemer.

Regionen igangsatte på udvalgte områder udarbejdelse af procedurer til styrkelse af den interne kontrol vedrørende nøglepersoner. Udarbejdelsen af disse procedurer er fortsat igangværende og forventes afsluttet i efteråret 2010.

Herudover har koncernøkonomi for 2009 foretaget en række kontroller vedrørende nøglepersoner.

Kontroller vedrørende fysisk og logisk adgang, implementering af systemændringer, dokumentation samt drifts- og adgangsovervågning

I beretning nr. 11 af 14. august 2009 anførte vi, at regionen har en række it-sikkerhedsmæssige udfordringer og forbedringsmuligheder, som bør styrkes med henblik på at sikre en tilfredsstillende it-sikkerhed.

Regionen har i 2009 og i 2010 foretaget en række forbedringer af procedurer og interne kontroller i forbindelse med funktionsadskillelsen i de administrative it-systemer samt ved reduktion af antallet af brugere med privilegerede rettigheder.

Herudover har regionen i 2009 foretaget supplerende opfølgning på og behandling af de væsentligste sikkerhedsmæssige udfordringer.

7 Øvrige revisionsarbejder

7.1 Anlægsprojekter

Vi har revideret og påtegnet 40 regnskaber for afsluttede anlægsprojekter over 10 mio. kr. i perioden 15. august 2009 - 13. august 2010, forinden disse fremsendes til Regionsrådets behandling.

Revisionen har omfattet en afstemning af anlægsregnskabet med regionens bogføring, gennemgang af foreliggende anlægsbevilling, suppleret med forespørgsler til relevante medarbejdere ved regionen samt stikprøvevis undersøgelse og vurdering af informationer, der understøtter anlægsregnskabet beløb og oplysninger.

Revisionen har ikke givet anledning til bemærkninger og supplerende oplysninger.

7.2 Statsrefusion af udgifter inden for jobtræning og servicejob

I overensstemmelse med Indenrigs- og Sundhedsministeriets bekendtgørelse om statsrefusion samt regnskabsaflæggelse og revision af sociale udgifter, har vi den 13. august 2010 afgivet revisionsberetning nr. 15 vedrørende revisionen af statsrefusion på det sociale område til udgifter i forbindelse med jobtræning og servicejob.

Revisionen har ikke givet anledning til bemærkninger og supplerende oplysninger.

8 Øvrige forhold

8.1 Direktionens regnskabsaflæggelse

Som ansvarlig for aflæggelse af årsregnskabet for Region Midtjylland, har vi i forbindelse med regnskabsaflæggelsen indhentet en skriftlig erklæring fra direktionen i Region Midt-

Jylland om forhold af væsentlig betydning for årsregnskabet. Den modtagne regnskabsberetning har ikke givet anledning til bemærkninger eller supplerende oplysninger.

8.2 Ikke-korrigerede forhold

I henhold til danske revisionsstandarder skal vi informere om forhold, som ikke er korrigeret i årsregnskabet.

Denne oplysning skal gives for at sikre, at Regionsrådet er orienteret herom.

Årsregnskabet skal, i henhold til budget- og regnskabssystem for regioner, posteringsmæssigt være afsluttet den 1. april i det efterfølgende år, og efter dette tidspunkt kan der ikke foretages yderligere posteringer.

Som følge af, at en lang række indtægter m.v. først foreligger efter regnskabsafslutningen 1. april 2010, har det ikke været muligt at indarbejde disse i årsregnskabet for 2009. Ligeledes er det ikke muligt at indarbejde de enkeltstående fejl, der erfaringsmæssigt konstateres i forbindelse med administrationens udarbejdelse af bemærkninger til regnskabet, som korrektioner i regnskabet.

I forbindelse med regnskabsaflæggelsen er konstateret nedenstående forhold, der ikke er indarbejdet i årsregnskabet:

mio. kr.	Resultat	Egen- kapital
Sundhedsområdet	-6,5	-6,5
Fordeling af renter, jf. afsnit 3.2.2	0,0	3,3
Periodisering af indtægter og udgifter	-10,8	-10,8
Manglende afskrivninger for 2. halvår 2009, jf. afsnit 3.3.2	-26,4	-26,4
Indtægtsførsel af modtaget tilskud til opførsel af familiehuse i tilknytning til det nye universitetshospital, Skejby, jf. afsnit 3.3.2	-20,6	-20,6
Manglende periodisering af uforbrugte satspuljemidler fra 2007, 2008 og 2009	-5,6	-15,8
Regional udvikling, byrdefordeling Midttrafik, jf. afsnit 5.3	18,1	18,1
I alt	<u>-51,8</u>	<u>-58,7</u>

Sammenfatning

Direktionen har over for os skriftligt bekræftet, at effekten af ovenstående ikke-korrigerede forhold enkeltvis og sammenlagt efter direktionens opfattelse er uvæsentlig for årsregnskabet som helhed.

Under hensyntagen til omfang og art af de konstaterede forhold, kan vi tilslutte os direktionens vurdering.

8.3 Besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

I henhold til danske revisionsstandarder har vi pligt til at overveje risikoen for besvigelser i årsregnskabet i forbindelse med vores revision. Vi skal som følge heraf forespørge, hvorledes der øves tilsyn med risikoen for besvigelser, herunder regnskabsmanipulation.

Vi har i 2009 med regionens koncernøkonomi drøftet risikoovervågning og overordnede kontroller samt risikoen for besvigelser, herunder områder, hvor risikoen for besvigelser skønnes størst.

Vi har endvidere drøftet risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation.

Direktionen og regionens centrale regnskabsfunktion har over for os bekræftet:

- sit ansvar for udformning, implementering og vedligeholdelse af regnskabs- og interne kontrolsystemer med henblik på at forebygge og opdage besvigelser og fejl, og
- at de ikke har kendskab til eller formodning om besvigelser i regionen.

Vi er i forbindelse med vores revision ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om besvigelser af betydning for årsregnskabet.

8.4 Overholdelse af lovgivningen

Vi har forespurgt direktionen, om alle kendte aktuelle eller potentielle overtrædelser af lovgivningen, der kan have væsentlig påvirkning på årsregnskabet, er oplyst under revisionen og er tilstrækkeligt indregnet og oplyst i årsregnskabet. Direktionen har over for os bekræftet, at der dem bekendt ikke er forhold, der har betydning for årsregnskabet.

Vi er ikke i forbindelse med vores revision blevet bekendt med overtrædelser af budget- og regnskabssystem for regioner eller anden lovgivning, der er relevant for regionens drift.

8.5 Begivenheder indtruffet efter balancedagen

Til sikring af at væsentlige begivenheder efter regnskabsårets udløb er præsenteret korrekt i årsregnskabet, har Region Midtjylland gennemgået og vurderet begivenheder indtruffet efter balancedagen. Direktionen i Region Midtjylland har oplyst, at der efter deres opfattelse ikke er indtruffet væsentlige begivenheder efter balancedagen, som ikke er indarbejdet og tilstrækkeligt oplyst i årsregnskabet.

Vi har til sikring af, at væsentlige begivenheder efter regnskabsårets udløb er præsenteret korrekt i årsregnskabet, gennemgået referater fra regionsrådsmøderne i perioden frem til 23. juni 2010.

Vi er ikke under vores gennemgang blevet bekendt med begivenheder som i væsentlig grad påvirker årsregnskabet for 2009, og som ikke er indarbejdet og tilstrækkeligt oplyst i årsregnskabet.

8.6 Forsikringer

Direktionen har på vores forespørgsel bekræftet, at de tegnede forsikringer opfylder de af Regionsrådet truffne afgørelser. Forretningsudvalget har på mødet den 23. juni 2009 besluttet at forlænge de nuværende forsikringsaftaler til og med udgangen af 2010.

9 Afsluttende oplysninger

9.1 Andre ydelser end revision

Udover den lovpligtige revision har vi efter anmodning udført følgende opgaver for regionen siden vores beretning af nr. 13 af 26. januar 2010:

- Udarbejdelse af notat vedrørende finansieringsmuligheder ved etablering af fast forbindelse over Kattegat.

Foruden ovenstående har vi løbende ydet regionen rådgivning i regnskabs-, skatte- og afgiftsmæssige og it-mæssige forhold.

Sikkerhedsforanstaltninger

Forinden accept af nævnte rådgivningsopgaver og opgaver, har vi særskilt vurderet betydningen heraf for vores uafhængighed.

Det er vores opfattelse, at de udførte opgaver enkeltvis og samlet er udført i overensstemmelse med gældende bestemmelser om revisors uafhængighed.

9.2 Lovpligtige oplysninger m.v.

I henhold til revisorloven skal vi oplyse,

at vi opfylder lovgivningens krav til revisors uafhængighed, og

at vi under revisionen har modtaget alle de oplysninger, vi har anmodet om.

Århus, den 13. august 2010

KPMG

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Claus Hammer-Pedersen
statsaut. revisor

Revisionsberetning nr. 14 omfattende side 186-215 er fremlagt på mødet den / 2010

Bent Hansen
regionsrådsformand

Bo Johansen
regionsdirektør

Per Grønbech
vicedirektør